

MBO'ers renderen beter. Maar niet systematisch.

Van start

De Vereniging Hogescholen kwam met een mooi bericht naar buiten. Onderdeel daarvan was de neerwaartse trend voor de uitval van mbo'ers in het eerste jaar van het hbo: van 23% voor het cohort 2013 naar 19,8% voor degenen die in 2016 instroomden¹. De VH wees daarbij op alle maatregelen die in de afgelopen jaren zijn genomen om in te spelen op deze specifieke doelgroep.

Nu kent het hbo de Ad en de Bachelor. Ook zijn er drie varianten: voltijd, deeltijd en duaal. Het bericht gaf geen informatie hierover. Daarom hebben we de statistieken en draaitabellen op de website van de VH proberen te doorgronden. Het blijkt te gaan om de voltijdse variant van de Bachelor. Bovendien beginnen de tabellen met 2012. Dat cohort kende een mbo-uitval in het eerste jaar van 21,4%. De daling is dus mede een reparatie van hetgeen kennelijk in 2013/14 niet goed ging. Daarnaast is er toch sprake van een beter cijfer. Dat is alleen maar zeer toe te juichen.

Overigens laten de cijfers per hogeschool een zeer, maar dan ook zeer bijzonder divers beeld zien. Ook zijn het vooral de lerarenopleidingen, met de PABO als aandachtstrekker, die fors beter scoren. Door de aangescherpte eisen rond rekenen en andere vakken komen de mbo'ers binnen met een potentieel grotere kans van slagen.

De Ad in beeld

De VH heeft het over algemene hbo-maatregelen, met dit effect – ongeveer 700 mbo'ers die niet in de propedeuse van de bacheloropleiding zijn vertrokken. Maar onze eerste gedachte was dat het misschien ook te maken zou kunnen hebben met de opkomst van de Ad. Dus dat mbo'ers die twifelen aan de Bachelor, voor de Ad kiezen. Daarmee wordt de samenstelling van de instromende mbo-groep in de Bachelor anders. Derhalve hebben we voor de voltijdse Ad in de statistieken van de VH voor de mbo-instroom dezelfde parameters opgezocht. Die laten zien dat er eveneens een daling in de uitval is geweest: van 28,7% (cohort 2013) naar 23,8% (2016).

Als je dan de voltijdse Ad's en Bachelors bij elkaar neemt, is er sprake van een daling van 23,2% naar 20,0% voor de mbo'ers. Deze daling is in absolute zin gelijk aan wat is genoemd voor alleen de voltijdse Bachelor - wetende dat de Ad-instroom wel groeit maar nu nog maar een kleine 3% is van het totaal dat naar het hbo gaat.

Zo kun je prima spelen met statistieken en draaitabellen, tot je er tureluurs van wordt. Het is ook zo dat je met landelijke gemiddeldes te maken krijgt, terwijl het gewogen gemiddeldes van kleine en (middel)grote instellingen zijn. Die hogescholen hebben allemaal een eigen beleid en aanpak. Het toerekenen van stijgingen en dalingen aan landelijke maatregelen is nooit mogelijk. Tenzij elke hogeschool het beter doet, en niet alleen een paar die stevig meewegen in de statistieken en mogelijk met innovatieve en creatieve vooropleidingen binnen het mbo te maken hebben. Het is altijd een tweezijdig succes binnen de beroepskolom...

Nog even een paar cijfers nl. als je alle varianten neemt en alle vooropleidingsmogelijkheden, dan geldt voor de Ad een daling voor de uitval van 24,9 (cohort 2013) naar 22,5 (cohort 2016) en voor de Bachelor van 16,0 (cohort 2013) naar 15,3 (cohort 2016).

¹ Voor 2016: vwo: 6,8% – havo: 12,2% – mbo: 19,8%, maakt gemiddeld voor de voltijdse Bachelor: 14,8%.

Uitval eerste jaar Ad: redenen?

Dus de Ad kent relatief meer uitval dan de Bachelor, in jaar 1. Maar er is ook daar sprake van een flinke verbetering. Er moet zeker onderzoek naar worden gedaan. Hoewel, je kunt best een heleboel speculeren. Hier een paar zaken, mede omdat veel mbo'ers de Ad-opleidingen bevolken.

- Het is bekend dat bij de Ad-instroom studenten zitten die vroeger 'met twijfels aan zichzelf en het beschikbare talent aan de Bachelor begonnen'. Of ze daarmee geschikt zijn voor een hbo-opleiding als de Ad, is zeker niet automatisch het geval.
- In de Ad's bevinden zich veel groepen lerenden die anders helemaal niet naar het hbo zouden zijn gegaan. In strategische taal: Er is niet echt sprake van een vorm van kannibalisme bij de Bachelor. Het betreft een verbreding van de doelgroep. Maar ook nu is de vraag terecht of die studenten anders wel een Bachelor hadden afgerond. Je moet hierbij erg voorzichtig zijn want er zijn erg veel redenen op een rijtje te zetten als het gaat om het sowieso niet naar het hbo te gaan (geld, achtergrond, studieverleden, enz.). Maar dat het geen studenten zijn, die allemaal fluitend in de nominale tijd afstuderen, lijkt wel te mogen worden gesteld.
- Vanaf 2006 is in veel gevallen gekozen voor een gemeenschappelijk eerste deel voor de Ad en de Bachelor, om praktische redenen. Maar daarmee kon de propedeuse niet specifiek worden ingericht voor de Ad-student. Deze opzet draagt niet bij aan het vergroten van de kansen om een 'eigen' Ad-diploma te behalen. Hoe dit heeft uitgewerkt, is niet na te gaan.
- We moeten in de gaten houden dat de Ad nu apart staat. Het kan best zijn dat vanaf 2006 maar ook nog na 2013 hogescholen Ad-studenten in het eerste leerjaar als Bachelor hebben laten inschrijven, zeker het programma ervan identiek is. Dat zou betekenen dat er a. meer Ad-studenten zijn en b. dat ze bij uitval worden aan de Bachelor worden toegerekend. Maar ja, dan zouden de cijfers voor de Ad-uitval nog te rooskleurig zijn... Onderzoek is nodig.
- De Hogeschool Rotterdam heeft vanaf het begin de Ad's een specifiek gezicht en invulling gegeven. Er zijn eigen groepen, met een apart gebouw. Dat zou in de statistieken in positieve zin moeten zijn terug te vinden. En ja, van de hogescholen die meerdere Ad's aanbieden scoort de Rotterdam Academy het laagst. Het cohort (voltijd) zit op 20,1% voor de mbo'ers die een Ad doen. Niet verschrikkelijk spectaculair veel minder dan landelijk: 23,8%, maar toch...
- De VH focust op de voltijdse variant. Maar er zijn veel Ad-studenten in deeltijd, dus werkenden. Ook zijn er hogescholen die inzetten op duaal. Voor deeltijd en duaal zijn de cijfers voor de Ad voor cohort 2016: 22,8% resp. 24,2%. Let er wel op dat het om kleine aantallen gaat. Bovendien lopen de percentages voor de betreffende hogescholen gigantisch uiteen.

Analyse en onderzoek

Het is nodig dat vanaf komend jaar de VH in de berichtgeving alle opleidingen noemt en ook meldt wat de meest opvallende verschillen per variant zijn. Het hbo is nu een 'volwassen' systeem waarin de Ad en de Bachelor een vol- en gelijkwaardige positie innemen. Zeker met de opkomst van de Regionale Associate Colleges (RAC's) moeten a.s. studenten, ouders, schooldecanen en allerlei groepen leerlingbegeleiders goed worden geïnformeerd. Ook op studiekeuze123.nl en de studiebijsluiters kan dit allemaal worden opgenomen.

Meer gegevens rendementen: Ad en B

Daarnaast dient de overheid, samen met de VH, een verbeterde opzet te gaan hanteren met betrekking tot de rendementscijfers. We hebben te maken met een parallel systeem voor hbo-opleidingen, een opzet die helemaal nieuw is voor ons land. Bovendien kun je een Bachelor via twee leerlijnen behalen. Derhalve zou het Overheid & Co sieren als op korte termijn wordt besloten de volgende rendementscijfers, voor het behalen van een hbo-diploma, te gaan gebruiken:

- Ad, behaald na 2 dan wel 3 jaar ingeschreven te hebben gestaan bij de Ad
- Bachelor, behaald in de ongedeelde leerlijn na 4 dan wel 5 jaar
- Bachelor, behaald via het Ad-diploma na 4 dan wel 5 jaar, zonder dan wel met onderbreking
- Bachelor, behaald na het hebben afgerond van de Ad, in 2 dan wel 3 jaar, zonder dan wel met onderbreking.

Het is belangrijk om trends te analyseren, bijvoorbeeld om te zien of de rendementen bij de ongedeelde Bachelor stijgen alwaar een verwante Ad is. Die effecten moeten zichtbaar worden.